

МЕЛЬНИЧУК І. І., канд. екон. наук, доцент кафедри,

м. Хмельницький, ХКТЕІ

ЗАМОРОЗНА К. О., магістрант, м. Хмельницький, ХКТЕІ

ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІТИЧНИХ ПОТРЕБ УПРАВЛІННЯ

Процес управління на підприємстві розпочинається з аналізу інформації, яка накопичується в системі бухгалтерського обліку і рівень деталізації якої залежить від потреб її користувачів. Задоволення цих потреб – ключове завдання організації обліку, вирішення якого лежить в площині облікової політики та можливостей програмного забезпечення підприємства. Оскільки елементом облікової політики є виробничі запаси і саме дана ділянка обліку вважається однією з найбільш трудомістких, у дослідженні пропонується зосередити увагу на першочергових заходах, які дозволять формувати доречну для аналітичних потреб інформацію, а саме – класифікації запасів.

Основне завдання класифікації виробничих запасів – формування масиву даних про активи, що згруповані за певними ознаками. Враховуючи напрацювання вітчизняних і зарубіжних вчених у частині ознак класифікації виробничих запасів варто відмітити, що традиційними у вивчення видів виробничих запасів є такі підходи:

- бухгалтерський (за субрахунками);
- економічний (виходячи із призначення і ролі окремих видів виробничих запасів на різних стадіях операційного циклу підприємства);
- технічний (залежно від технічних ознак);
- природничий;
- господарський (за сферами діяльності суб'єкта);
- формування собівартості тощо.

Проте, в умовах розширення аналітичних можливостей програмних продуктів та зростання числа запитів користувачів у частині підвищення ефективності використання виробничих запасів представлені підходи до класифікації поступово втрачають свою актуальність. З урахуванням зазначеного, вважаємо за необхідне виділити системний підхід, що дозволяє розглядати класифікацію виробничих запасів в єдності трьох складових: теорії, концепції розвитку та методики.

Теоретична складова передбачає вивчення видів запасів виходячи з нормативно-правової бази, даних бухгалтерського та управлінського обліку, постулатів економіки та інших наук.

Дослідження різновидів виробничих запасів з урахуванням специфіки діяльності підприємства дозволяє побудувати логічний зв'язок між усіма процесами за участю виробничих запасів й виділити проблемні аспекти та їх наслідки. Окреслення можливих альтернатив у процесах є прерогативою концептуальної складової класифікації. Наприклад, розглядаючи виробничі запаси як основну складову собівартості виготовленої продукції, постають питання, пов'язані з їх нормуванням, документуванням, методом списання тощо.

Наявність проблем у процесі використання запасів вимагає від підприємства застосування різних аналітичних процедур, які в сукупності формують алгоритм дій суб'єкта, направлених на мінімізацію втрат та підвищення ефективності використання виробничих запасів. Тому вивчення даних активів на методичному рівні дозволяє сформувати загальну інформаційну облікову модель підприємства, що буде базуватися на засадах комплексності, правомірності, повноти та гнучкості.

Таким чином, виділення системного підходу у класифікації запасів сприятиме побудові зазначеної моделі, що в свою чергу дозволить наблизити функції управління та обліку, зокрема, до організаційних центрів, в яких безпосередньо здійснюються господарські процеси, виникають витрати, створюються результати діяльності.